

42801

LA
WALKYRIA

Impresions del estreno

escritas en vers y en catalá convencional

PER EN

Pep

AB NINOTS DE 'N

NAP

BARCELONA

IMP. LIT. BLASI, CORTES, 364.

1899

LA WALKYRIA

Impresions del estreno escritas en vers y en
catalá conveñoional

La música Wagneriana
no es per gent de bon humor
per que es quasi superior
á la pobre rassa humana.

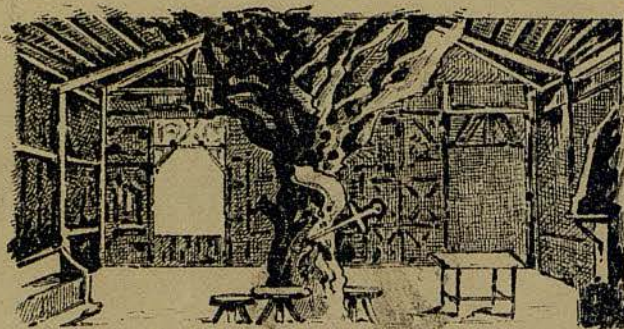
Pero jo no m'hi embolico
y sens fixarme en la nota
perque no hi enteng ni jota
l'estreno tant sols esplico.

Sota un arbre corpulent
per un sabre atravessat
vivía fent de soldat
en Buding, home dolent

Com que era chicot de trassa
ab llatas y cabirons
y alguns manats de garbons

si va guarní una casassa
ahont hi habia una fornal
una taula y tamburets
un armari altres trastets
y una escala per ná á dalt

Un dia tempestuos
sobre 'l portal tot dun cop
y entra un bulto que d' aprop
sembla lo mateix q' un os

Tot rechoneu y boterut
y embolicat entre pells
fa igual efecte que aquells
que 's disfressan de peluts.
Fent esses y contorsions

diu: lo qu' es d' aquesta casa
ves qui m' empeta la basa
y cau a prop dels fogons.

Com que al caurer fa una fressa
igual que un sac de ciment
surt apressada al moment
Chelinda que es la mestressa.

¡Aquí á casa un foraster!
diu, veyam que es lo que vol.
¡Ep mestrel ¡ahont aneu tot sol?
No deu portar cap diner;
potser ha agafat lo gat
no se si m' quedo ó m' amago
—No m' guaiten mes, deume un trago
perque estich assedegat.

—Prou, prou vos endonaré
mes será d' aigua, perque
lo que es de ví no ni ha jens.

Tot dient aixó li porta
un pot que sembla un tupí,
si amorra 'l pelut y així
se refresca y esconforta.

Despues d' haber sbofegat
pregunta á ná la mestressa

¿qui sou vos? y tot depressa
respon ella ab humiltat:

—Só la dona de Buding
que vindrá d' aquí una estona.

—¿Es á dir que sou la dona?...
dons espera, que ja ving
diu ell tot filant la entrada.

—¿Ahont aneu que esteu mes mal?

—Al carrer, no porto un ral
y ting un anca espatllada.

—Veyam ahont teniu lo nyanyo
no 'n feu cas so com un asa
si no 'm guesin pres l' espasa
los cops no 'm fan por ni 'ls planyo

La Chelinda conmoguda
ab tan galana sortida
li presenta desseguida
una banya punxaguda

d' aigua ab sucra tota plena
y remenantla ab lo dit
sel' mira de fit á fit
d, un modo que dona pena.

—Adeu siau-diu ell mestressa.

—¿Qui t' empeny que tant redolas?
¿que 't fan por las donas solas?

—Es que estich un xich depressa;
pero en fin so un desgraciat
esperaré al teu marit
y també de fit á fit
se la mira embabiecat.

De la mateixa manera
s' aurian estat un mes
si de cop no s' obrigues
la porta y no entres la fera,
es á dir lo soldadot
ab cara de bala rasa
escut, llansa, curta espasa
y mirada d' escardot.

Está cla 'l veurer la dona
allí sola ab lo pelut
en Buding ho troba brut
y l' té suspens una stona.

Mes ella algo conmoguda
li diu: es un desgraciat
l' hi trobat aquí ajassat
y l' hi he dat una beguda,

—¿Es dir que l' hi ets dat conhort?
Está bé mes prou badar
ves á amanir lo sopar
perque estich de gana mort,
la dona á la taula posa
una cassola y tres plats
perque avent' hi convidats
las estoballas fan nosa.

Y aixis sense cumpliments
comensan á enreonar
perque lo que es el sopar
no ls' arriba ni á las dents.

—¿D' ahont vens-diu-y qui ets tú?
l' amo al altre ab veu de berra.

—De molt lluny de aquesta terra
la negra desgracia 'm dú.

Y allí 'ls esplica tragerias
de una germana bessona
de sa mare y altra dona
y de son pare miserias.

L' un es mort-l' altre es perdut
y á tot arreu que ell s' atanssa
porta la mala struganssa
y en surt sempre jeperut.

L' amo alsantse dessidit
diu: veitx que ets un mala sombra
y aquell que no se t' escombra
pot dir que está ben servit.

Per vui tranquil dormirás
mes demà en ven esmorsat
t' aix de clavá un estofat
que no se si 'n sortirás.

Lo pelut queda suant
la Chelinda fa un jemech
y en Buding ab un renech
se la treu d' allí el devant.

—Portam l' aigua d' escarbiosa
li diu, y ella en el armari
drogas de ca l' herbolari
regira toda afanyosa;
despres se 'n va cap all llit
sempre mirantse al pelut
mentres la llansa y l' escut
arreplega 'l seu marit.

Al ultim tots dos sen van
y queda aquell perdulari
tot sol passant lo rosari
encomenantse á algún San.

Lo foch de la llar s' enssen
fent brillar lo puny del sabre
que hi há clavat en el arbre
del pelut ab gran conten,
y en aixó surt tota airosa
la mestressa ab rebombori
per que ha dat un dormitori
en aquell de l' escabiosa.

Podeu contar quina essena
lo marit dormint la mona
mentre 'l pelut y la dona
contemplan la lluna plena.

Entre mimos y canturia
diu ella que un home vell
va clavar en l' arbre aquell
una spasa ab tanta furia
que ni 's pot treure ab ternals;
pero ell que es forssut de mena
sen hi va y ab poca pena
li fa d' arrenca caixals.

Per cert que no calia jens
haber empleat tanta feina
per arreplegar un eina
que sembla un éscura dents

Ya la té ara vinga rinya
y entre tant á las monadas
tornem y á n' a las bressadas
en fin que alló es una vinya

—¿Com te dius?—Com tu voldrás

—Dons te diré Segimon
y allí mes contets que el mon
se çavan un altre abrás.

¡Ahixó si que es primavera!
—ja som marit y mullér
de l' altre que n' em de fer,
deixemlo está á la ratera.

Dit y fet fuijen per llá
y já es temps per que si nó
ó be abaixan lo teló
ó 'l públich s' ha de jirá.

Cuant aquells dos van ser fora
lo teló ja 'l van baixar
y la jent se va quedar
fent comentaris un hora.

—¿Que us en sembla?—¡Colossal!

—Alló de la Primavera.

—Aïo es cosa de primera.

—Tot es ciencia musical.

—¿Y per que se 'n diu d' aixó
la Walquiria?—Ja verá
tot lo que després vindrá
li esplicará la rahó.

—Segons la etimologia
si Quirie vol dir senyor
y Wal lo que té valor
lo dir Walquiria, serfa
cosa aixís com si 's digués
senyora de las pesetas.

—Vaji, vaji á fer brometas
tonto fora qui 'l cregués.

—Dons es cert.—Jo 'l que no sé
perque em de estar á las foscas.

—Perque sense llum ni moscas
un se n' entera mes bé.

—Jo crech que per veri llum
aixó es una mica gras.

—Potse es per no gaster gas.

—Diuen que aixís es costum
á Baireutz.—Aixís callem
en aquesta discusió
se torna á alsar lo teló
y á las tenebras tornem.

Surt un bosch tot plé de rochs
un home lleitx y tibat
y una dona els' dos d' armat
disfressats ab molts de flochs.

Ell es á la cuenta un Deu
d' aquells de segona fila
dels que n' hi havia una pila
aquells temps per tot arreu.

Se cuidaba d' un tancau
ahont y anaban los guerrers
que no tenian diners
despres que habian finat.

Sas fillas allá hi tenia
que eran nou pera cuidari
aquells morts y per portari
un carretó cada dia.

A la Casilda, una d' ellas
que al seu devant se trovaba
aqueixas ordres li daba

—Ves si 'l corcell atropellas
corre, en Buding trobarás
que ab lo meu fill vol renyí;
mateulo y deixelo allí
al tancat nó 'l porteu pas.

La Casilda fent uns brams
com si s' hagues alocat
y li aguessin trepitxat
l' ull de poll, sen va pels cams

y sol se queda una stona
tranquil y trempat lo deu
cuant tot dé repente veu
que se li acosta la dona.

Segons vaitx senti versions
tallaba carn prop d' allí
por xo havia de veni
ab un carro y dos moltons.

Mes no trobantse cansada
se 'n va anar tot xano xano
á trovar lo seu fulano
en mitx d' aquella enramada.

—Malo, pensa haurá sermó
en Notabau que així 's diu
lo deu mes em tot sonriu
com dient, no m fas pas pó.

—Veix que m' rebs de mala gana
diu ella ¿que 'm vols negar
lo que 't ving á demanar?

—Veyam lo que vols; demana

—Que ajudis an en Buding
á matar aquell traidor
que li ha trepitxat l' honor

—¿Per xó ets vingut?

—Per xó ving

—Jo no se com no 's compren
que estem a la primavera
y á tota la gent soltera
la sang los fa movimen.

Si ells dos s' han deixat portar
per impuls tan natural
no han ofes pas la moral
ni jo 'ls haitx de castigár.

Dona deixals fer sa via
que n' ets de fer tu d' aixó
donals la benedicció
y santa bona Maria.

—Es á dir que un fet tan brut
ara 'l defenses així
com si de vergonya aquí
jamai n' haguessim tingut.

El que dos jermans bessons
per mes pega l' un casat
s' aigin així embolicat
¿mereix mas benediccions?

Mes que espero sinó mal
d' aquet Deu tan baladí
que ja me la fa frejí

per una trista mortal.

—Mira Quica ' m te aburrit
ta immortal estúpides
tu jamai entendrás res
de 'l que pensa 'l teu marit.

Si ting certas distraccions
no 't pensis que ho faitx per vici
ho faitx per que ting desfici
de poblar altrás regions.

De tota aquesta disputa
¿saben lo que 'n va sortir?
que en Votabau va cedir
¿Si n' es la dona de astuta!

Cuant la Quica va ser fora
torna á cridar la Casilda
que 's presenta tota humilda
creyent que 'l pare la anyora

—¿Que voleu pare de mí?

—D' alló que hi dit no hi ha res
la dona m' ha compromés
y 'l meu fill ha de morí.

—Pero pare aixó es posible?

—Noya, noya no m' apuris
fes lo que 't dich, no t' aturis
ó 'l teu castich será horrible
y sen va després d' aixó
treient foch per los caixals
y la Casilda fent sals
també 's fica ab un recó.

Tant tost s' es escorregut
surr fuigint esperuguida
la Chelinda persseguida
per en Segimon pelut.

A la cuenta la xicota
crech que 's debia adoná
de que anaba ab son germá

y estaba molt nerviosota.

Tot son plors y scaraffalls
y un desfissi neguitós
com qui té 'l dimoni al cos
ó s' ha de menjá un forch d' alls.

Mes ell no está per rahons
y cuant mes ella jemega
mes si atraca y la masega
ab caricias y petons.

Cuant tots dos estan com folls
cau ella desvanescuda
y ell se la posa ajeguda
ab lo cap sobre 'ls jenolls.

Com la postura es galdosa
s' está allí cantant canssons
mentre surt d' aquells racons
la Casilda silenciosa.

Despres de mirals un rato
li explica que ha de mori
mes ell no la vol seguí
deixant allí á terra 'l fato

Tant es lo seu desespero
que la Chelinda enternida
dona en Votaban á dida
y diu: que mori 'l guerrero.

Sabent ell que ha de guanyar
ja no li fa por la guerra
deixa la Chelinda á terra
y está impacient per lluitar

Puija amunt per lo rocam
se fica entre bastidors
se senten de lluny remors
de trons y brilla lo flam
del llamp entre 'ls nubols negres

La Chelinda se desperta
y al veures trista y deserta

los ulls li van com dos Segres;
mes de sopte llensa un crit
y escoltant mitx esglayada
diu: estich ben arreglada
¡es lo corn del meu marit!

De seguit se seut cridoria
y surten los combatents
tots dos, es clar molt valents
com que 'ls han promes victoria.

Per cert que no e' vist usanssa
de barallarse mes asa
l' un porta un esquitx d' espasa
l' altre escut. corassa y llanssa.

Pér cabaro d' adobar
no hi val Casilda ni res
per que en Votaban pot mes
y en en' Buding ve á ajudar

Aixi dons; ¡gran mal se 'n fa
lo Segimon cau ferit
y en Buding tot desseguít
l' acaba d' estossiná.

La Casilda agafa por
y ab l' altra fuig per allí
en Votaban ple de bri
mira ab rabia al matador
y obrint l' aixeta del gas
lo mata de una mirada
y diu: aquesta passada
Casilda, la pagarás.

Cau lo teló entre spetechs
de trons y llamps y tormentas
brillan los llums y contentas
obren las donas los bechs.

¿Que li sembla? —Lidiré
tot es música molt bona
pero estar sona que sona
tot un' hora, cuasi be
per un acte es un xich massa.

— Pues miri los estrangers
sen menjan dotse sensers.

— Aixó son cuestions de rassa.

— Vol dir la tetralogía.

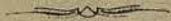
— Si quatre óperas á l' hora.

— Aixó aquí pel públich fora
un cas de Patología.

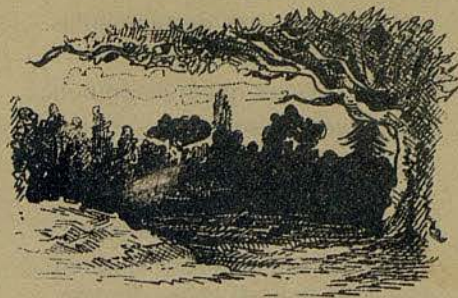
— Adios Marqués, *la musich*
vus á plé—no m' hi he fixat
fixarsi molt, la vritad
fa cursi—Es cert no fa xich.

— Mes la Walquiria m' encanta.

— ¡Que li encanta! donchs?—Vull di
que lo que m' agrada á mi
es la dona que la canta.
tan esbelta y tan redona
ab tanta amplaria de pit
no es estrany que al fe aquell crit
se senti hasta Badalona.

Se torna á aixecar la tela
y 's presenta un bosch tan trist
que sols per no haberlo vist
se podria da una pela

Per la trassa es lo famos
tancat ahont van arriban
las fillas de 'n Votaban
perque es l' hora del arros.

Ab escut llansas y cascós
van y venen per allí
fent uns crits estranys així
com si estessin patint d' ascós.

Segons vaitx senti explicar
aquells crits son de l' ofici
son bons per fer exercici
artístich de provocar.

De sopte brilla un llampech
y allá entre la nubolada
se veu tota empolainada
pasar una de l' aplech.

Luego un altra ob cabell ros
despues dos mes fent brometa
y al ultim la Casildeta
ab la viuda d' aquells dos.

—¿Que 'ns portas noya en aquí?
li preguntan desseguida
y ella 'ls explica afligida
lo que acabá de sochsuf.

Es clar quedan espalmadas
y mentre estan enrahonan

se setn en Votaban
que criba ab veus destempladas:
— ¡Ajudeume per fují!
— ¡Ja, ja! ves qui s' hi embolica
y esperverada somica
la Chelinda per allí,
Al fi s' amagan los dos
y entra en Votaban, mes fiero
que cuant se l' i obre 'l chiquero
á un toro voluntariós.

—La Casilda jahont s' es ficat?
diu: ¿que 's creu que so un ximplet
per ferme aquí jugá á fet?
vejam si surt aviat.

Com lo Deu te nas de fura
la Casilda 's veu perduda
y surt tota scorreguda
per veurer si aixís l' atura.

Mes ell salta desseguida:
d' aquesta casa t' en vas
de Walquiria no 'n farás
y serás bo y adormida
del primer pelon que passi.

y vosaltres ja ho sabeu
la mateixa sort tindreu
si n' hi ha alguna que 's propassi.

Ara tothom al carrer
avuy aquí tothom dejuna
¡au! á portar cada una
si 'l trobeu algun guerrer.

No s' ho fan dir dos vegadas
y fujen sens replicar
per anar-se á despullar
y despres cap á dormir.

Quedan en la soletat,
com sempre ab la llansa ell
y ella allí com un farcell
que á terra aguëssin llenssat,
hasta que alsantse del fang
diu.—que hi fet per tanta ronya
t' aurias de dar vergonya
d' aburrir aixís la sang.

Es á dir que encara t' ting
de senti habent desobeit
mas ordres—tu m' habias dit
que matessem en Buding.

—Mes luego vaitx cambiar.

—Digas que la teva dona
que á tu sempre t' enserrona
te va volguer fer ballar
y ho pagan los ignocents
mes ja 't dich: si 'm vol tocá
un home, no 'n sortira
perque m' hi faré ab las dents

Te deixaré aquí adormida
y no 't podrás defenssar.

—Be m' aurá de despertar
y l' estripo desseguida.

En Votaban tot joyós

de sentirla així esplicá
li diu: vaya no n' hi ha
de noyas com tu, orgullós
estich de veure ton pit
y et vuy consedí una gracia
será de l' aristocracia,
cuasi un Deu, lo teu marit.

Am b' aixó queda contenta
la Casilda agafa 'l son
perdent de vista lo mon
y son pare ab una empenta
l' ajeu sobre de una roca,
ahont si' l nubi ha de esperar
ja 't dich que l' hi ha de quedar
la hossa feta una coca.

Despres ab pega y quitrá
enssen uns flam per allí
com si l' anes á rostití
ó la volgues carená.

Y ab aixó y un fum intens
que puja del subterrani
si vol mes fortor demani
y ara que vingan valents.
viam qui las treurá del foch
las castanyas, diu cantant
y mentre 'l foch va cremant
desapareix sota un roch.

La música va sonant
lo teló baixa ensopit
y 'ls que no s' han adormit
s' aixecan palmotejant.

Mentre va surtint la gent
l' un diu que s' hi ha divertit
l' atre que 'n surt aburrit
y uns gomosos van dient:

—M' agradaria molt mes
si en conta de fer tres actes
deixessin los entreactes
suprimint tot lo demés.

Dos tipos—¿La cabalgata
t' agradat?—No n' hi vist cap
de gat.—Que ets cara de rap
vui dirte aquella sonata
mentre 'ls caballs van passant
entre 'ls nubols.—Fuig d' aquí
ves si 'm farás creure á mí
que em vist els caballs volant

L' endemá tothom parlaba
d' aquell éxit colosal
y dingú 'n parlava mal
ó al menos dingú gosava.

Jo no se si es de debó
l' entusiasmo dels que hi van
ó si tal vegada ho fan
per ferho veure, mes jó
veitx que sempre es cuasi ple
los que vulgan judicar
poden anarho á observar
que ara la tornan á fé.
